

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

29. září 2022 *

„Řízení o předběžné otázce – Svoboda usazování a volný pohyb služeb – Jednotný pojistný trh – Směrnice 2002/92/ES – Pojem ‚zprostředkovatel pojištění‘ – Činnost ‚zprostředkování pojištění‘ – Směrnice (EU) 2016/97 – Činnost ‚distribuce pojištění‘ – Rozsah působnosti těchto směrnic – Účast na skupinovém pojištění – Postoupení práv vyplývajících z pojistné smlouvy – Pojistná plnění v případě onemocnění nebo úrazu v zahraničí – Odměna zaplacená přístupujícím členem jako protiplnění za získané pojistné krytí – Ochrana spotřebitele – Rovné zacházení se zprostředkovateli pojištění“

Ve věci C-633/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) ze dne 15. října 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 25. listopadu 2020, v řízení

**Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände –
Verbraucherzentrale Bundesverband eV**

proti

TC Medical Air Ambulance Agency GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Arabadžev, předseda senátu, K. Lenaerts, předseda Soudního dvora, vykonávající funkci soudce prvního senátu, L. Bay Larsen (zpravodaj), místopředseda Soudního dvora, P. G. Xuereb a A. Kumin, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: M. Krausenböck, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 12. ledna 2022,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände –
Verbraucherzentrale Bundesverband eV J. Kummerem a P. Wassermannem, Rechtsanwälte,

* Jednací jazyk: němčina.

- za TC Medical Air Ambulance Agency GmbH B. Ackermann, Rechtsanwältin,
- za německou vládu J. Möllerem a P.-L. Krügerem, jako zmocněnci,
- za českou vládu J. Očkovou, M. Smolkem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Subrani, avvocatessa dello Stato,
- za Evropskou komisi D. Triantafyllouem a H. Tserepa-Lacombe, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 24. března 2022,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 2 bodů 3 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění (Úř. věst. 2003, L 9, s. 3), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 (Úř. věst. 2014, L 173, s. 349) (dále jen „směrnice 2002/92“), jakož i čl. 2 odst. 1 bodů 1, 3 a 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 ze dne 20. ledna 2016 o distribuci pojištění (Úř. věst. 2016, L 26, s. 19) ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/411 ze dne 14. března 2018 (Úř. věst. 2018, L 76, s. 28) (dále jen „směrnice 2016/97“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV (Spolková unie center a sdružení na ochranu zájmů spotřebitelů, Německo) a TC Medical Air Ambulance Agency GmbH ve věci údajné činnosti zprostředkování pojištění, kterou tato společnost vykonávala bez povolení.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2002/92

- 3 Body 8, 9 a 11 odůvodnění směrnice 2002/92 uváděly:

„(8) Koordinace vnitrostátních právních předpisů týkajících se požadavků na profesní způsobilost a registrace osob v souvislosti s přístupem ke zprostředkování pojištění a s výkonem této činnosti může proto přispět jak k dotvoření jednotného trhu finančních služeb, tak i ke zvýšení ochrany spotřebitele v této oblasti.

(9) Pojistné produkty mohou distribuovat různé typy osob nebo institucí, jako jsou agenti, makléři a provozovatelé ‚bancassurance‘. Stejně zacházení s hospodářskými subjekty a ochrana spotřebitele vyžadují, aby se tato směrnice vztahovala na veškeré tyto osoby a instituce.

[...]

(11) Tato směrnice by se měla vztahovat na osoby, jejichž činnost spočívá v poskytování služeb zprostředkování pojištění třetím stranám za úplatu, která může být peněžní nebo může nabývat nějaké jiné formy dohodnutého hospodářského prospěchu vázaného na výkon.“

4 Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 1 stanovil:

„Tato směrnice stanoví pravidla pro přístup fyzických a právnických osob, které jsou usazeny v členském státě nebo si přejí se zde usadit, k činnosti v oblasti zprostředkování pojištění a zajištění a pro výkon této činnosti.“

5 Článek 2 uvedené směrnice, nadepsaný „Definice“, stanovil:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

3. ‚zprostředkováním pojištění‘ činnost spočívající v předkládání, navrhování nebo provádění jiných přípravných prací pro uzavírání pojistných smluv nebo uzavírání takových smluv nebo napomáhání při správě a plnění takových smluv, zejména v případě pojistné události.

S výjimkou kapitoly IIIA této směrnice nejsou činnosti, jež vykonává pojišťovna nebo zaměstnanec pojišťovny, který jedná jménem pojišťovny, považovány za zprostředkování nebo distribuci pojištění.

[...]

[...]

5. ‚zprostředkovatelem pojištění‘ každá fyzická nebo právnická osoba, která za odměnu přistupuje ke zprostředkování pojištění nebo je vykonává;

[...]“

6 Článek 3 odst. 1 první pododstavec téže směrnice stanovil:

„Zprostředkovatelé pojištění a zajištění se registrují u příslušného orgánu ve smyslu čl. 7 odst. 2 ve svém státě původu.“

Směrnice 2016/97

7 Body 5 až 7, 10 a 16 odůvodnění směrnice 2016/97 uvádějí:

- „(5) Pojistné produkty mohou distribuovat různé typy osob nebo institucí [...]. Rovný přístup k hospodářským subjektům a ochrana zákazníka vyžadují, aby se tato směrnice vztahovala na veškeré tyto osoby a instituce.
- (6) Spotřebitelé by měli mít stejnou úroveň ochrany i přes rozdíly ve způsobech distribuce. S cílem zajistit, aby pro všechny platila stejná míra ochrany a aby spotřebitelé mohli mít prospěch ze srovnatelných standardů, zejména v oblasti sdělování informací, je zásadní, aby měli distributoři rovné podmínky.
- (7) Provádění směrnice 2002/92/ES ukázalo, že řadu ustanovení je třeba blíže upřesnit, aby se usnadnil výkon distribuce pojištění, a že ochrana spotřebitelů vyžaduje rozšířit oblast působnosti uvedené směrnice na prodej všech pojistných produktů. [...]

[...]

- (10) [...] Je proto vhodné posílit důvěru zákazníků a vytvořit jednotnější regulaci v oblasti distribuce pojistných produktů s cílem zajistit přiměřenou úroveň ochrany zákazníků v celé Unii. Ve srovnání se směrnicí 2002/92/ES by mělo dojít ke zvýšení úrovně ochrany spotřebitelů, aby se omezila nutnost zavádět rozdílná opatření v jednotlivých členských státech. [...]

[...]

- (16) Tato směrnice by měla zaručit, že platí stejná úroveň ochrany spotřebitelů a že spotřebitelé mohou těžit ze srovnatelných standardů. Tato směrnice by měla podpořit rovné podmínky hospodářské soutěže a stejný přístup pro zprostředkovatele nezávisle na tom, zda jsou smluvně vázáni na pojišťovnu, či nikoli. Pro spotřebitele je přínosné, pokud jsou pojistné produkty distribuovány různými kanály a zprostředkovateli, kteří navázali různé druhy spolupráce s pojišťovnami, pokud mají povinnost provádět podobná pravidla pro ochranu spotřebitelů. Členské státy by to při provádění této směrnice měly vzít v úvahu.“

8 Článek 1 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Tato směrnice stanoví pravidla týkající se přístupu k distribuci pojištění a zajištění v Unii a jejího výkonu.“

9 Článek 2 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- 1) ‚distribucí pojištění‘ poskytování poradenství o pojistných smlouvách, předkládání návrhů těchto smluv nebo provádění jiných přípravných prací pro jejich uzavírání, uzavírání pojistných smluv nebo pomoc při jejich správě a plnění, zejména v případě vyřizování nároků z pojistné události, včetně poskytování informací o jedné nebo více pojistných smlouvách na základě kritérií, která si zákazníci zvolili prostřednictvím internetové stránky nebo jiného média, a sestavování seznamů pojistných produktů seřazených podle výhodnosti, včetně

srovnání cen a produktů nebo slev na pojistném, pokud je na konci tohoto procesu zákazník schopen prostřednictvím internetové stránky či jiného média přímo nebo nepřímo uzavřít pojistnou smlouvu;

[...]

3) ‚zprostředkovatelem pojištění‘ každá fyzická nebo právnická osoba, jež není pojišťovnou ani zajišťovnou ani jejím zaměstnancem ani není zprostředkovatelem doplňkového pojištění a která za odměnu zahajuje nebo vykonává distribuci pojištění;

[...]

8) ‚distributorem pojištění‘ každý zprostředkovatel pojištění, zprostředkovatel doplňkového pojištění nebo pojišťovna;

9) ‚odměnou‘ jakákoliv provize, poplatek nebo jiná platba, včetně všech hospodářských výhod nebo jakákoliv výhoda finanční či nefinanční povahy nebo pobídka nabízená nebo poskytnutá ve vztahu k distribuci pojištění;

[...]“

10 Článek 3 odst. 1 téže směrnice stanoví:

„Zprostředkovatelé pojištění, zajištění a doplňkového pojištění se registrují u příslušného orgánu ve svém domovském členském státě.

[...]“

11 Článek 44 směrnice 2016/97 zní takto:

„Směrnice 2002/92/ES, ve znění směrnic uvedených v části A přílohy II této směrnice, se zrušuje s účinkem ode dne 1. října 2018, aniž jsou dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůt pro provedení ve vnitrostátním právu uvedených v části B přílohy II této směrnice.

Odkazy na zrušenou směrnici se považují za odkazy na tuto směrnici v souladu se srovnávací tabulkou obsaženou v příloze III.“

Německé právo

12 Ustanovení § 34d odst. 1 Gewerbeordnung (živnostenský řád, dále jen „GewO“), ve znění použitelném na skutkový stav v původním řízení, stanovilo, že kdokoliv, kdo má v úmyslu vykonávat činnost profesionálního zprostředkovatele jakožto pojišťovací makléř nebo pojišťovací agent za účelem uzavírání pojistných smluv (zprostředkovatel pojištění), musí získat povolení příslušné obchodní a průmyslové komory, která musí uvést, zda je poskytováno pojišťovacímu makléři nebo agentovi.

13 Ustanovení § 34d odst. 1 první věty GewO, ve znění platném od 23. února 2018, stanoví, že „každý, kdo má v úmyslu vykonávat činnost profesionálního zprostředkovatele za účelem uzavírání pojistných nebo zajišťovacích smluv (pojišťovacího zprostředkovatele), musí získat povolení příslušné obchodní a průmyslové komory“.

- 14 Ustanovení § 34d odst. 1 druhé věty bodů 1 a 2 GewO ve znění platném od 23. února 2018 upřesňuje, že zprostředkovatelem pojištění je „každá osoba, která je jakožto pojišťovací agent jedné nebo více pojišťoven nebo pojišťovacího agenta pověřena zprostředkováním nebo uzavíráním pojistných smluv, nebo která jakožto pojišťovací makléř zajišťuje zprostředkování nebo uzavírání pojistných smluv na účet objednatele, aniž byla pověřena pojišťovnou či pojišťovacím agentem“.
- 15 Podle tohoto § 34d ve znění platném jak před, tak po 23. únoru 2018 musí být osoba, která získala povolení podle § 34d odst. 1 GewO, zapsána do rejstříku zprostředkovatelů.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 16 Žalovaná v původním řízení pověřuje poskytovatele reklamních služeb úkolem nabízet spotřebitelům formou domovního prodeje možnost účastnit se za úplatu systému skupinového pojištění.
- 17 Za tímto účelem uzavřela u společnosti W. Versicherungs-AG skupinovou pojistnou smlouvu zahrnující pojistné krytí v rámci mezinárodního cestovního zdravotního pojištění, jakož i krytí nákladů na mezinárodní i tuzemskou repatriaci.
- 18 Žalovaná v původním řízení, u níž je nesporné, že jedná jako pojistník, platí pojišťovně pojistné.
- 19 Kromě toho je smluvně propojena se společností F. r. AG, která se svým lékařským personálem, jakož i s letadlem poskytuje za úplatu služby spočívající jednak v organizaci a výkonu repatriace v případě onemocnění nebo nehody, k nimž došlo v zahraničí, a jednak v organizaci nepřetržité telefonické asistenční služby.
- 20 Zákazníci žalované v původním řízení, kteří přistupují ke skupinovému pojištění sjednanému žalobkyní, jí platí odměnu a jako protiplnění získávají nárok na různá plnění v případě onemocnění nebo nehody v zahraničí, které zahrnují náhradu výdajů za lékařskou péči a převoz sanitkou, organizaci a realizaci příslušných převozů, jakož i provozování telefonické asistenční služby.
- 21 Pojistná plnění zaručená zákazníkům žalované v původním řízení jsou poskytována mimo jiné prostřednictvím pohledávek, které žalovaná převádí na tyto zákazníky.
- 22 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, činnost žalované v původním řízení nesměřuje k uzavření pojistné smlouvy, ale k tomu umožnit spotřebitelům přistoupit ke skupinovému pojištění, které uzavřela, a poskytnout jim možnosti využívat plnění krytých tímto pojištěním.
- 23 Žalovaná v původním řízení ani poskytovatelé reklamních služeb, které využívá, nemají povolení stanovené vnitrostátním právem pro výkon zprostředkování pojištění.
- 24 Vzhledem k tomu, že žalobce v původním řízení měl za to, že činnost žalované v původním řízení odpovídá činnosti zprostředkovatele pojištění, a proto musí být předmětem takového povolení, podal u Landgericht Koblenz (zemský soud v Koblenci, Německo) žalobu požadující ukončení této činnosti.
- 25 Tento soud této žalobě vyhověl.

- 26 Žalovaná v původním řízení podala proti rozhodnutí Landgericht Koblenz (zemský soud v Koblenci) žalobu k Oberlandesgericht Koblenz (vrchní zemský soud v Koblenci, Německo), který uvedené rozhodnutí zrušil, jelikož měl za to, že ji nelze kvalifikovat jako „zprostředkovatele pojištění“ ve smyslu § 34d odst. 1 GewO ve znění použitelném na skutkový stav v původním řízení.
- 27 Předkládající soud, Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), k němuž byl podán opravný prostředek „Revision“, má za to, že řešení sporu v původním řízení závisí na tom, zda žalovaná v původním řízení musí být kvalifikována jako „zprostředkovatel pojištění“ ve smyslu směrnic 2002/92 a 2016/97.
- 28 Za těchto podmínek se Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je podnik, který pro své zákazníky provozuje jako pojistník mezinárodní cestovní zdravotní pojištění, jakož i pojištění, [které kryje] mezinárodní i tuzemskou repatriaci, jakožto skupinové pojištění u pojišťovny, distribuuje spotřebitelům členství, která opravňují k nároku na pojistná plnění v případě onemocnění nebo úrazu, ke kterým došlo v zahraničí, a dostává od přijatých členů odměnu za získané pojistné krytí, zprostředkovatelem pojištění ve smyslu čl. 2 bodů 3 a 5 směrnice 2002/92 a čl. 2 odst. 1 bodů 1, 3 a 8 směrnice 2016/97?“

K předběžné otázce

- 29 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 2 body 3 a 5 směrnice 2002/92, jakož i čl. 2 odst. 1 body 1, 3 a 8 směrnice 2016/97 vykládány v tom smyslu, že pod pojem „zprostředkovatel pojištění“, a tudíž i pod pojem „distributor pojištění“ ve smyslu těchto ustanovení spadá právnická osoba, jejíž činnost spočívá v tom, že svým zákazníkům nabízí, aby se za odměnu, kterou od nich obdrží, dobrovolně účastnili skupinového pojištění, které předem uzavřela s pojišťovnou, přičemž tato účast zakládá na straně zákazníků nárok na pojistná plnění zejména v případě onemocnění nebo úrazu v zahraničí.
- 30 Úvodem je třeba připomenout, že směrnice 2002/92 byla zrušena s účinností od 1. října 2018, jak vyplývá z čl. 44 prvního pododstavce směrnice 2016/97. Z předkládacího rozhodnutí nicméně vyplývá, že pro účely rozhodnutí o žalobě na ukončení činnosti žalované v původním řízení musí předkládající soud posoudit tuto činnost jak z hlediska ustanovení unijního práva platných v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení, tak z hlediska ustanovení platných v okamžiku, kdy tento soud o této žalobě rozhodne. Z toho vyplývá, že je třeba odpovědět na položenou otázku s ohledem na tyto dvě směrnice.
- 31 Jak vyplývá z čl. 1 odst. 1 směrnice 2002/92 a z čl. 1 odst. 1 směrnice 2016/97, tyto směrnice stanoví pravidla pro přístup k činnosti zprostředkování pojištění a zajištění a k činnosti distribuce pojištění a zajištění, jakož i ohledně jejich výkonu v Unii.
- 32 Činnost „zprostředkování pojištění“ je definována v čl. 2 bodě 3 prvním pododstavci směrnice 2002/92 jako činnost spočívající v předkládání, navrhování nebo provádění jiných přípravných prací pro uzavírání pojistných smluv nebo uzavírání takových smluv nebo napomáhání při správě a plnění takových smluv, zejména v případě pojistné události.

- 33 Kromě toho čl. 2 bod 5 této směrnice definuje zprostředkovatele pojištění jako každou fyzickou nebo právnickou osobu, která za odměnu přistupuje ke zprostředkování pojištění nebo je vykonává.
- 34 Podle bodu 11 odůvodnění uvedené směrnice může být tato odměna peněžní nebo může mít nějakou jinou formu dohodnutého hospodářského prospěchu vázaného na výkon.
- 35 Směrnice 2016/97 definuje pojem „distribuce pojištění“ v čl. 2 odst. 1 bodě 1 jako poskytování poradenství o pojistných smlouvách, předkládání návrhů těchto smluv nebo provádění jiných přípravných prací pro jejich uzavírání, uzavírání pojistných smluv nebo pomoc při jejich správě a plnění, zejména v případě vyřizování nároků z pojistné události.
- 36 Pojem „zprostředkovatel pojištění“ je definován v čl. 2 odst. 1 bodě 3 této směrnice jako každá fyzická nebo právnická osoba, jež není pojišťovnou ani zajišťovnou ani jejím zaměstnancem ani není zprostředkovatelem doplňkového pojištění a která za odměnu zahajuje nebo vykonává distribuci pojištění.
- 37 „Distributor pojištění“ je definován v čl. 2 odst. 1 bodě 8 uvedené směrnice jako „každý zprostředkovatel pojištění, zprostředkovatel doplňkového pojištění nebo pojišťovna“.
- 38 Pokud jde o pojem „odměna“, ten je definován v čl. 2 odst. 1 bodě 9 směrnice 2016/97 jako jakákoliv provize, poplatek nebo jiná platba, včetně všech hospodářských výhod nebo jakákoliv výhoda finanční či nefinanční povahy nebo pobídka nabízená nebo poskytnutá ve vztahu k distribuci pojištění.
- 39 Za účelem určení, zda taková právnická osoba, jako je žalovaná v původním řízení, spadá pod pojem „zprostředkovatel pojištění“, a tudíž pod pojem „distributor pojištění“ ve smyslu čl. 2 bodu 5 směrnice 2002/92 a čl. 2 odst. 1 bodů 3 a 8 směrnice 2016/97 v rozsahu, v němž vykonává činnosti uvedené v čl. 2 bodě 3 prvním pododstavci první směrnice a v čl. 2 odst. 1 bodě 1 druhé směrnice, je třeba vzít v úvahu nejen znění těchto ustanovení, ale i jejich kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž jsou součástí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. května 2018, Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a další, C-542/16, EU:C:2018:369, bod 39).
- 40 Pokud jde nejprve o znění čl. 2 bodu 5 směrnice 2002/92 a znění čl. 2 odst. 1 bodu 3 směrnice 2016/97, je třeba uvést, že jednak je zprostředkovatel pojištění definován jako osoba, která „za odměnu“ přistupuje ke zprostředkování pojištění nebo zahajuje distribuci pojištění nebo ho vykonává, a jednak že pojem „zprostředkovatel pojištění“ je definován odkazem na činnosti zprostředkování pojištění a distribuce pojištění, které jsou upřesněny v čl. 2 bodě 3 směrnice 2002/92 a čl. 2 odst. 1 bodu 1 směrnice 2016/97.
- 41 V takové situaci, jako je situace, která je předmětem věci v původním řízení, musí být podmínka existence odměny považována za splněnou, jelikož každé přistoupení zákazníka právnické osoby, která uzavřela skupinovou pojistnou smlouvu s pojišťovnou a která z tohoto důvodu platí pojišťovně pojistné, vede k platbě ve prospěch této právnické osoby. V projednávaném případě tak žalovaná v původním řízení jako protiplnění za takovou odměnu přispívá k tomu, aby třetí osoby, tedy její zákazníci, získaly pojistná krytí stanovená smlouvou, kterou uzavřela s pojišťovnou. Perspektiva této odměny představuje pro takovou právnickou osobu, jako je žalovaná v původním řízení, vlastní hospodářský zájem odlišný od zájmu účastníků na získání pojistného krytí vyplývajícího z dotčené smlouvy, která ji může vzhledem k fakultativní povaze

přistoupení ke smlouvě motivovat k tomu, aby iniciovala velký počet přistoupení k ní, o čemž ostatně v projednávané věci svědčí skutečnost, že žalovaná v původním řízení využila poskytovatele reklamních služeb nabízející takové přistoupení formou podomního prodeje.

- 42 Vzhledem k široké koncepci pojmu „odměna“, která vyplývá jak z bodu 11 odůvodnění směrnice 2002/92, tak z čl. 2 odst. 1 bodu 9 směrnice 2016/97, není důležité, aby platba ve prospěch právnické osoby, která uzavřela tuto smlouvu s pojišťovnou, byla při každém přistoupení ke skupinové pojistné smlouvě provedena přistupujícími osobami jako protiplnění za práva na pojistná plnění, která jim jsou postoupena touto právnickou osobou, a nikoli pojistitelem například formou provize. Taková okolnost ostatně nezpochybňuje vlastní hospodářský zájem uvedené právnické osoby na přistoupení co možná nejvíce jejích zákazníků k uvedené smlouvě, aby tyto jednotlivé platby financovaly, ba dokonce přesahovaly výši pojistného, které tato osoba vyplácí pojistiteli v rámci téže smlouvy.
- 43 Pokud jde o činnosti, na které odkazují definice pojmu „zprostředkovatel pojištění“ uvedené v čl. 2 bodě 5 směrnice 2002/92 a v čl. 2 odst. 1 bodě 3 směrnice 2016/97, Soudní dvůr již rozhodl, že ze skutečnosti, že činnosti vyjmenované v těchto ustanoveních jsou uvedeny alternativně, vyplývá, že každá z nich představuje sama o sobě činnost zprostředkování pojištění. Soudní dvůr kromě toho upřesnil, že tyto činnosti jsou formulovány široce a že zejména spočívají nejen v předkládání a navrhování pojistných smluv, ale i v provádění jiných přípravných prací pro jejich uzavírání, aniž je povaha uvedených přípravných prací jakkoliv ohraničena (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. května 2018, *Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag a další*, C-542/16, EU:C:2018:369, body 37 a 53).
- 44 Ačkoli znění čl. 2 bodů 3 a 5 směrnice 2002/92 a čl. 2 odst. 1 bodů 1 a 3 směrnice 2016/97 výslovně nezmiňují takovou činnost, jako je činnost uvedená v položené otázce, definice, které tato ustanovení obsahují, musí být chápány tak, že takovou činnost zahrnují.
- 45 V tomto ohledu je irelevantní, jak zdůraznily zejména německá vláda a Evropská komise, že cílem právnické osoby vykonávající takovou činnost, jako je ta, která je předmětem věci v původním řízení, není uzavírání pojistných smluv, kterými pojistníci hodlají získat krytí rizik od pojistitele výměnou za platbu pojistného, ale dobrovolné přistoupení jejích vlastních zákazníků ke skupinové pojistné smlouvě, kterou předtím uzavřela s pojistitelem za účelem poskytnutí takového pojistného svým zákazníkům, a to za odměnu, která je jí vyplácena. Taková činnost je totiž srovnatelná s výdělečnou činností zprostředkovatele pojištění nebo distributora pojištění, která vede k uzavření pojistných smluv mezi pojistníky a pojistitelem, jejichž předmětem je krytí určitých rizik výměnou za platbu pojistného.
- 46 Stejně tak není rozhodující okolnost, že právnická osoba, která vykonává takovou činnost, jako je činnost, která je předmětem věci v původním řízení, je sama jakožto pojistník stranou skupinové pojistné smlouvy, k níž hodlá vybídnout své zákazníky, aby přistoupili. Platí totiž, že stejně jako postavení distributora pojištění není podle čl. 2 odst. 1 bodu 8 směrnice 2016/97 neslučitelné s postavením pojistitele, postavení zprostředkovatele pojištění, a tudíž i distributora pojištění, není neslučitelné s postavením pojistníka [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. února 2022, *A a další (Pojistné smlouvy „unit-linked“)*, C-143/20 a C-213/20, EU:C:2022:118, body 87 a 88].

- 47 Pokud jde dále o kontext ustanovení, která jsou předmětem výkladu, z bodu 9 odůvodnění směrnice 2002/92 a z bodu 5 odůvodnění směrnice 2016/97 vyplývá, že pojistné produkty mohou být distribuovány různými druhy osob nebo subjektů a že k zajištění rovného zacházení s hospodářskými subjekty a ochrany spotřebitele je nezbytné, aby se tyto směrnice vztahovaly na všechny tyto osoby a subjekty.
- 48 Kromě toho, jak se odráží v bodě 7 jejího odůvodnění, směrnice 2016/97 s ohledem na nepřesnosti, kterými trpěla některá ustanovení směrnice 2002/92, rozšířila oblast působnosti této směrnice na prodej všech pojistných produktů.
- 49 Jak je uvedeno v bodech 6 a 16 odůvodnění směrnice 2016/97, spotřebitelé by měli mít stejnou úroveň ochrany i přes rozdíly ve způsobech distribuce. Jak se rovněž odráží v bodě 16 odůvodnění této směrnice, pro spotřebitele je přínosné, pokud jsou pojistné produkty distribuovány různými kanály a zprostředkovateli, kteří navázali různé druhy spolupráce s pojišťovnami, pokud mají povinnost dodržovat podobná pravidla pro ochranu spotřebitelů, a to z důvodů souvisejících rovněž s nutností zavést rovné podmínky hospodářské soutěže pro všechny zprostředkovatele a distributory pojištění.
- 50 S ohledem na tento kontext a s ohledem na to, co bylo uvedeno v bodech 41, 42, 45 a 46 tohoto rozsudku, musí být pojmy obsažené v čl. 2 bodech 3 a 5 směrnice 2002/92, jakož i v čl. 2 odst. 1 bodech 1, 3 a 8 směrnice 2016/97 vykládány v tom smyslu, že zahrnují právnickou osobu, která vykonává takovou činnost, jako je činnost, která je předmětem věci v původním řízení.
- 51 A konečně, takový výklad je v souladu s cíli sledovanými těmito směrnicemi.
- 52 V tomto ohledu, jak je v podstatě reflektováno v bodech 8 a 9 odůvodnění směrnice 2002/92, je jejím účelem zejména zajistit stejné zacházení se všemi kategoriemi zprostředkovatelů pojištění, jakož i zvýšit ochranu spotřebitele v oblasti pojištění (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. října 2013, EEAE a další, C-555/11, EU:C:2013:668, body 27 a 29). Tyto cíle jsou ještě intenzivněji sledovány směrnicí 2016/97, jak vyplývá zejména z bodů 5, 7, 10 a 16 jejího odůvodnění.
- 53 Zahrnutí osob působících na trhu pojištění na základě takového hospodářského modelu, jako je model dotčený položenou otázkou, do oblasti působnosti těchto směrnic přitom může podpořit uskutečnění těchto dvou cílů.
- 54 Zahrnutí takových osob, jejichž činnost se podobá, jak vyplývá z bodů 41, 42 a 45 tohoto rozsudku, činnosti zprostředkování pojištění nebo distribuce pojištění ve smyslu uvedených směrnic, do této oblasti působnosti totiž brání tomu, aby byl ohrožen cíl spočívající v zajištění rovného zacházení se všemi kategoriemi zprostředkovatelů a distributorů pojištění, jak je uvedeno v bodech odůvodnění těchto směrnic zmíněných v bodě 52 tohoto rozsudku.
- 55 Vzhledem k tomu, že činnosti uvedené v předchozím bodě jsou srovnatelné povahy, musí se povinnosti povolení a registrace stanovené ve směrnicích 2002/92 a 2016/97, jejichž cílem je zejména zajistit, aby zprostředkovatelé pojištění měli nezbytnou spolehlivost a odbornost, co se týče zprostředkování a poradenství v oblasti pojištění, uplatnit stejným způsobem na hospodářské subjekty, které tyto činnosti vykonávají.

- 56 Kromě toho zahrnout do oblasti působnosti směrnic 2002/92 a 2016/97 právnické osoby, jejichž činnost odpovídá činnosti uvedené v položené otázce, čímž jim ukládá povinnost dodržovat pravidla stanovená těmito směrnicemi, přispívá k dosažení cíle zvýšení ochrany spotřebitele v oblasti pojištění.
- 57 Jak totiž uvedl generální advokát v bodech 83 a 84 svého stanoviska, aby bylo zajištěno, že činnost zprostředkovatele pojištění zabezpečuje odpovídající úroveň ochrany spotřebitele, je tento zprostředkovatel v souladu s uvedenými směrnicemi povinen dodržovat zejména veškeré profesní, finanční a organizační požadavky, pravidla chování, jako jsou pravidla, jejichž cílem je zabránit riziku střetu zájmů vyplývajícího z případných vztahů mezi uvedeným zprostředkovatelem a daným pojistitelem, jakož i povinnosti informovat a poskytnout poradenství těmto spotřebitelům.
- 58 Jak přitom zdůraznil žalobce v původním řízení, tato potřeba ochrany spotřebitelů je stejně důležitá i ve vztahu k právnické osobě, která je pomocí takového hospodářského modelu, jako je model, který je předmětem věci v původním řízení, podněcuje k tomu, aby přistoupili ke skupinové pojistné smlouvě, kterou uzavřela s pojistitelem jako se zprostředkovatelem nebo distributorem pojištění, jehož výdělečná činnost má za cíl přímé uzavírání pojistných smluv takovými spotřebiteli.
- 59 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 2 body 3 a 5 směrnice 2002/92 a čl. 2 odst. 1 body 1, 3 a 8 směrnice 2016/97 musí být vykládány v tom smyslu, že pod pojem „zprostředkovatel pojištění“, a tudíž i pod pojem „distributor pojištění“ ve smyslu těchto ustanovení spadá právnická osoba, jejíž činnost spočívá v tom, že svým zákazníkům nabízí, aby se za odměnu, kterou od nich obdrží, dobrovolně účastnili skupinového pojištění, které předem uzavřela s pojišťovnou, přičemž tato účast zakládá na straně zákazníků nárok na pojistná plnění zejména v případě onemocnění nebo úrazu v zahraničí.

K nákladům řízení

- 60 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 2 body 3 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014, jakož i čl. 2 odst. 1 body 1, 3 a 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 ze dne 20. ledna 2016 o distribuci pojištění, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/411 ze dne 14. března 2018,

musí být vykládány v tom smyslu, že

pod pojem „zprostředkovatel pojištění“, a tudíž i pod pojem „distributor pojištění“ ve smyslu těchto ustanovení spadá právnická osoba, jejíž činnost spočívá v tom, že svým zákazníkům nabízí, aby se za odměnu, kterou od nich obdrží, dobrovolně účastnili skupinového pojištění, které předem uzavřela s pojišťovnou, přičemž tato účast zakládá na

straně zákazníků nárok na pojistná plnění zejména v případě onemocnění nebo úrazu v zahraničí.

Podpisy.